

Îmbogățirea bazei documentare la Direcția Generală a Arhivelor Statului

În fiecare an noi surse de informare se adaugă zestrei de documente existente la Arhivele Statului. Și în anul 1993 achiziționarea unor documente – prin donație sau vânzare – a contribuit la îmbogățirea acestui patrimoniu.

Astfel, colecția „Manuscrite“ s-a îmbogățit cu un manuscris intitulat „Cartea despre Șuici“, manuscris donat de George Georgescu. Această monografie a fost definitivată de Pr. D. V. Georgescu și de donator în februarie 1979, dar are adăugiri alături de cel din urmă până în 1991. Manuscrisul conține și anexe documentare referitoare la comuna Șuici, situată în partea de nord-vest a județului Argeș, la 55 km de Pitești și la 22 km de Curtea de Argeș.

Aceleiași colecții – „Manuscrite“ – i-a fost integrat și manuscrisul conținut în oferta lui Alexandru Avram. Manuscrisul este un „Curs de oratorie și logică“ al lui Ioan Csekey, profesor de logică și oratorie la colegiul de la Debretin. Se găsesc în cuprinsul acestui manuscris din 1874, care are 390 file, în limbile latină și maghiară, referiri la observațiile despre oratorie ale lui Hieronym Freyer, comentarii la logica naturală a lui Heineccius, extrase din lucrarea lui Nieuport privind istoria Romei antice, istoria dreptului, zeitățile, comentarii ale catehismului, se tratează pe scurt situația politică a Ungariei, viețile autorilor antici mai vestiți, războaiele punice.

Oferta cetățeanului Marian Gh. Bordea conține un document din 1651 octombrie 3, care a fost adăugat celor din colecția „Documente munteneste“. Acesta este un original care se referă la hotărnicirea unei părți de moșie din satul Ocoliste, județul Mehedinți.

Documentele conținute în două oferte – a d-nei Elena Niculescu-Ivanovici și a d-lui Gheorghe Vlad – au fost integrate colecției „Documente privind Transilvania“. Oferta d-nei Niculescu-Ivanovici cuprinde un document în limba latină din 1791. Documentul este tipărit la Bratislava, are 30 file și conține hotărâri ale Dietei Ungariei (ținută la Buda în 1790–1791) privitoare la încoronarea lui Leopold al II-lea ca rege al Ungariei, precum și diferite probleme legislative (privind orașele Timișoara, Vinga, comitatele Timiș-Torontal și Caraș; diferende între stăpâni și iobagi, prețul cerealelor în timpul războiului cu turcii din 1788–1791; recrutări pentru armată; numiri de comisii și de dregătorii în rang înalt etc.).

Oferta lui Gheorghe Vlad cuprinde 3 u.a. originale, în limbile latină și maghiară din perioada 1730–1795 și au ca locuri de emitere Sighetul și Săliștea de Sus. Primul document este o scrisoare de judecată întocmită de Szegedi Ferencz, vice-comite al comitatului Maramureș și alta referitoare la diferendul dintre Tith alias Andron Kozma și Popa alias Tit Lupul în legătură cu posesiunea unui ogor și a unei fânețe din Săliște. Celelalte două unități arhivistice sunt scrisori prin care se zălogesc ogoare din satul Săliște de către Stana Ioan din Dragomirești și Galben Iános (Ioan) din Săliștea de Sus către Tith Pop Lupul din Săliștea de Sus și Pop Iános.

O altă colecție, cea a „Documentelor moldovenești“ s-a îmbogățit cu cele 7 u.a. ale ofertelor d-nei Natalia Trandafirescu și d-lui Constantin Albișoru. Oferta d-nei Natalia Trandafirescu conține 6 u.a. din 1842–1855. Două dintre aceste documente sunt foi de zestre care cuprind lista bunurilor pe care Horia Ciohodărița și preoteasa Sofia din Bârlad le dau fiicelor lor: lăzi de Brașov, stânjieni de pământ, haine, farfurii, prosoape ș.a. Alte două documente sunt înscrisuri prin care Epitropia târgului Bârlad adeverește că Ioan Astânculesei și Toader Bostan au plătit pentru stânjieni care li s-au cuvenit.

Ultimele două unități arhivistice sunt zapise de vânzare-cumpărare: cel prin care Mihalache Tăzlăoanu cu soția sa Dumitra ș.a. vând postelnicului Costache Chebabi un loc de pământ în Bârlad și cel de-al doilea prin care postelnicul mai sus menționat a vândut un loc cu fântână tot în Bârlad lui Paraschiv Dimitrie; cinci din aceste șase unități arhivistice sunt sigilate cu sigiliul în fum al orașului Bârlad.

Cea de-a șaptea u.a. intrată în cadrul colecției „Documente moldovenești“, ca urmare a ofertei d-lui Constantin Albișoru, este un document original, care are Iașiul ca loc de emitere. Acest document este un hrisov al lui Grigore Ghica, vv. Moldovei, de hotărâre în pricina dintre blănarul Dediu și Șmil din Focșani pentru o dugheană cu locul ei din acel oraș, invocându-se în acest sens art. 373 și 374 din Regulamentul Organic.

Achizițiile anului 1993 au dus și la îmbogățirea unor fonduri personale ca „Nicolae Titulescu“, „Armand Călinescu“, în urma celor două oferte ale lui Ion Chivu, care însumează 22 u.a. din perioada 1856–1940, redactate în limbile franceză, engleză și română. Cea mai mare parte a documentelor sunt scrisori – trimise lui Nicolae Titulescu de la Paris, New York, Veneția – adresate de Academia Română, de generalul Tarcom, de Nelia Pavlova, de Ștefan Nenițescu, de Stoicescu, de adjunctul șefului de cabinet de la cabinetul ministrului de finanțe din Franța, de Louis Dreyfus, Constantin Tarabanian, Pierre Karamasoff ș.a., prin care i se solicită diplomatului român o întrevvedere, se exprimă mulțumirea în legătură cu anumite daruri ale acestuia, este înștiințat de situația internă și internațională a României, se fac referiri la menținerea securității țării, la probleme personale sau la articole ale lui Nicolae Titulescu publicate în „Times“ și „L'Epoque“ ș.a. Prima dintre ofertele lui Ion Chivu cuprinde și fotocopia actului de naștere al lui Nicolae Titulescu și o copie dactilo a testamentului din 1940, trimis de acesta ambasadorului României la Paris pentru a fi autentificat.

De asemenea, din aceeași ofertă mai face parte și o scrisoare a lui Armand Călinescu adresată lui Ernest Urdăreanu, care conține date referitoare la vizita regelui Carol al II-lea la Londra din anul 1938. Acestor documente li se adaugă o vedere din cheile Biczului de la Mimi și Micha Arion, către Nicolae Titulescu, o fotografie a lui Ismet Inönü cu dedicația în limba franceză adresată ministrului nostru de externe, un act de perpetuă vânzare a unei părți de moșie din Paraipanu, plasa Marginea, județul Vlașca și o învoială privitoare la vânzarea unor stânjieni de pământ în satul Redea.

Fototecii Arhivelor Statului i s-au adăugat 205 fotografii donate de un prieten al Arhivelor, dl. Kiriac Dragomir, un cercetător cu valoroase contribuții în domeniul istoriei filateliei românești, din ale cărui lucrări o amintim pe aceea intitulată *Stampilografie postală (România: 1822–1910)*, Asociația filateliștilor Mureș, Tg. Mureș, 1990, 308 p., lucrare donată de domnia sa și Bibliotecii Arhivelor. Fotografiiile donate de dl. Kiriac Dragomir ne înfățișează efectele bombardamentelor aviației germane asupra capitalei noastre la 23 august 1944.

O altă ofertă, cea a d-lui Alexandru Barabaș, conține un document original din 1877, care reprezintă planul economic al moșiilor Climești și Făurei din județul Neamț și al moșiei Julești din județul Roman, proprietăți ale Eugeniei și ale lui Grigore Cozadini. Autorul acestui document, integrat colecției „Planuri și hotărnicii”, este inginerul hotarnic Dobias, iar planul se păstrează într-un suport de piele cu încuietoare și este însoțit de o foiță lămuritoare care indică întinderea moșiilor în fălci și hotare.

Un număr de 51 de crochiuri oferite spre achiziționare de dl. Eduard Florin Hlușac au fost integrate fondului Ministerul de Război. Dintre aceste crochiuri, 10 se referă la desfășurarea trupelor pe teritoriile Diviziilor I-VIII în timpul răscoalei din 1907 și cuprind adnotări ale căpitanului G. Mironescu. Celelalte 41 crochiuri surprind operațiunile militare care au avut loc pe principalele fronturi ale primului război mondial: operațiunile din Balcani, ofensivele germane și ale aliaților, situația generată pe frontul românesc (operațiunile din Transilvania, Dobrogea, bătăliile de la Argeș, Mărășești, Mărăști, Oituz), operațiunile de pe frontul de est, de pe frontul austro-sârb, teatrul de operațiuni italo-austro-ungar ș.a.

O ultimă ofertă a anului trecut, cea a lui Pavel David, mult mai numeroasă sub aspect cantitativ – 198 u.a. –, ne-a dat ocazia constituirii unui fond familial și anume Nicolae Gărdescu. O parte dintre aceste documente, originale și copii, în limbile franceză și română, din perioada 1800–1976, sunt zapise de vânzare-cumpărare a unor locuri în mahalaua Fântâna Boului din București, de dăruire a unor țigani, de adevărire a primirii unor sume de bani, multe dintre ele referindu-se la familia logofătului Ioniță Titeanu. Oferta lui Pavel David cuprinde și diate, petiții, anaforale, hotărâri ale Divanului Principatului Valahiei, referitoare la pricini de judecată pentru stăpânirea unor locuri în mahalalele bucureștene Gorgani, Cișmigi, Brezoianu, în moșia Borănescu, județul Ilfov ș.a.

Cea mai mare parte a documentelor cuprinse în această ofertă se referă la 3 familii înrudite: Papadat, Brădescu și Gărdescu; avem acte (de naștere, de vânzare etc.) certificate (de absolvire, de căsătorie ș.a.), carte de avocat, dovezi aparținând lui Alexandru Papadat, familiei și rudelor sale; de asemenea, acte de stare civilă, de judecare, planuri imobiliare și inventare ale averii imobile și mobile ale lui Mihail Grigorie și ale Anei Brădescu; nu în ultimul rând întâlnim și acte, certificate, adrese și decrete privind numiri în funcție, carte de avocatură și brevete referitoare la conferirea unor medalii lui Constantin, fiul Smarandei și al lui Alexandru Gărdescu, tatăl actorului Nicolae Gărdescu. Acestuia din urmă îi aparțin adrese de numiri în funcție, certificate, diplome de absolvire, brevete de conferire a unor medalii, carnete de membru al unor asociații, contracte de colaborare, un interesant tablou de activitate artistică ș.a. În ofertă sunt cuprinse și acte privind pe soția actorului Nicolae Gărdescu, Smaranda-Virginia și pe fiicele lor, Constanța Irina și Domnica-Eliza, precum și un set de 13 fotografii înfățișând pe Nicolae Gărdescu, pe fiicele sale, pe tatăl său și pe bunici etc.

Toate documentele mai sus menționate, intrate în anul 1993 în depozitele Direcției Arhivelor Centrale din cadrul Direcției Generale a Arhivelor Statului, au fost inventariate și introduse în cercetare așteptând, alături de întregul fond documentar al Arhivelor Statului, ca cei ce se „apleacă” asupra lor să-și extragă datele necesare cercetării pe care o întreprind.